

REDACȚIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
 Pentru un an 20 cor. pe 1/2
 Pentru 10 cor.; pe 1/4 de an
 Pentru 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 Pentru România și
 strălăcitate pe an:
 40 franci.

Manuscrise nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond; prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 și timbru de 60 bani de
 fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Serisori nefracate nu se
 primesc.

Românii și Sașii.

II.

Nu pot să spun, dacă a cerut ori cine-va, ca guvernul ungar să facă o reformă electorală în sens european; dl deputat Fr. Pildner n'ar fi putut însă nici un cuvânt de-a pune în discuțiune chestiunea, dacă n'ar ști, că cercurile politice germane, la care se adresează, guvernul ungar e considerat ca fiind angajat a face o asemenea reformă.

Abia de curând s'au făcut, *„ut liquid fecisse videatur“*, oare-care modificări în sistemul electoral al Ungariei, și dacă ar fi destul ceea-ce s'a făcut, articolul din revista *„Die Zeit“* ar fi puțin de prisos. Acest articol a fost scris și publicat, fiind-că autorul știe, că în cercurile politice, la care se adresează, sunt mulți cei ce stăruie, ca guvernul ungar să facă mai mult amănunțit tot ceea-ce neapărat se cere, pentru-că Români să poată fi determinați a lua parte la viața constituțională a Ungariei și a lucra ca buni tovarăși de viață alături de Maghiarii. Pentru aceasta nu pentru-că se impaciunea Români, căci Români au așteptat atâta timp și mai pot să aștepte, pentru-că rezolvarea conflictului dintre Români și Maghiari e cu atât mai necesară, cu cât mai târziu se face.

Sunt, ce-i drept, între Români din regatul ungar oameni cu trecere, care știu, ca conaționali lor să se mulțumească și cu ceea-ce s'a făcut și să trimită reprezentanți în parlamentul din Budapesta; ei nu pot însă să aibă destulă autoritate, câtă vreme nu au și în Ungaria, ca în toate țările civilizate ale Europei, *„cens egal pentru toți, cercuri electorale egale și secret“*.

Este greu guvernului ungar să facă o asemenea reformă, dar el va trebui neapărat s'o facă, fiind-că fără ea statul ungar are caracterul unei formațiuni provisorii, și nimeni nu este întru totul potrivit cu poporul maghiar înțeles, ca existența statului ungar să mai fie pusă în discuțiune.

Așa cum a fost formulată de noi, chestiunea română se rezolvă de sine, în desfășurarea firească a lucrurilor, și nu poate nici un om cu minte să creadă în toată serioșitatea, că e necesară starea de lucruri, în care dintre cetățeni aleg după un cens, alții după altul, ba chiar și fără cens, unii trimit pentru 2000—3000, alții pentru sute de mii de suflete reprezentant în dietă, și guvernul lasă toată largimea pentru siluirea intereselor. Lucrurile nu pot să rămână așa, și dacă schimbarea nu se face în o monarhie unitară ori în o altă formațiune politică mai potrivită pentru formele de viață europeană, căci trebuie neapărat să se facă. Guvernul ungar poate s'o amâne azi pe mâine, dar nu poate să ignore necesitatea ei.

Dacă sunt dar oameni cu minte, și se împacă cu gândul, că actuala

stare de lucruri nu mai poate dăinui, și nu caută conflicte cu Români, ci-și dau silința de a găsi formula rațională pentru înlăturarea conflictelor ce se pot ivi în viitor.

Li s'ar pute ierta Nemților din Viena ori celor din Berlin să-i socotească pe Români primejdioși; Sașii însă trăiesc în Ardeal și se compromit, când o afirmă și ei aceasta.

Românii sunt fără îndoială și ei oameni ca toți oamenii, și se găesc și între dâșii indivizi porniți spre violență și astfel accesibili pentru gânduri vindicative ori asupritoare. Fruntașii Sașilor trebuie însă să știe mai bine de cât ori-și-cine, că oamenii aceștia nu pot să determine atitudinea poporului român. Ei pot să facă gălăgie, pot să încurce lucrurile, pot să-i zăpăcească pe Români și să-i ție în loc, dar nu pot să pună nici o faptă pozitivă la cale, fiind-că Români sunt oameni domoli și bine chibzuiți, care nu se avântă prostește și nu calcă în gropi. Pe Români totdeauna numai oameni chibzuiți și cu pricepere au putut să-i determine, ear aceștia nu pot să fie decât binevoitori față cu Sașii și doritori de a înlătura conflictele.

Risipiți printre masele de Români, atât Sașii, cât și mulți dintre Maghiarii din Ardeal se tem, ca nu cumva să fie striviți de majoritățile covârșitoare ale Românilor, dacă censul va fi redus. Dacă e întemeiată temerea aceasta, ea nu e un cuvânt, ca reforma să nu se facă, ci un cuvânt, ca ea să se facă cât mai curând în favorul minorităților.

E lucru în adevăr uimitor, că Germanii din Ungaria nici după atâtea frământări nu și-au dat seamă despre rolul important și frumos ce li se cuvine în viața comună a patriei lor.

În monarhia habsburgică Germanii și Maghiarii numai împreună cu Români pot să formeze o majoritate covârșitoare față cu Slavii, ear în regatul ungar Români pot să formeze majoritatea atât unindu-se cu Maghiarii, cât și unindu-se cu ceilalți conațenii ai lor. Germanii sunt deci mai presus de toate interesați, ca Români să li-se dea cât mai curând puținta de a lucra alături de Maghiarii, și e absurd, ca un German să-și dea silința de a înasprî conflictele dintre Români și Maghiari.

Preocupați de micile lor interese locale, Sașii scapă, precum se vede, din vedere menirea lor de element civilizat, care numai în o viață organizată după toate formele civilizațiunii poate să prospereze. Ei se sperie de gândul, că mai curând ori mai târziu va trebui neapărat să se stabilească și în patria lor cens egal pentru toți, când tocmai dâșii ar trebui să se lupte cu mai multă hotărâre pentru realizarea acestei reforme și să caute formula pentru asigurarea înținerii legitime a minorităților. Nici unul dintre elementele constitutive ale regatului ungar nu e atât de risipit ca cel german; nici unul nu e dar de o potrivă cu el interesat, care prin reforma ce neapărat se va face să nu fie înăbușit glasul minorităților.

Acesta e lucrul, la care trebuie să se gândească Sașii. Prin articole ca cel publicat în revista *„Die Zeit“* ei nu numai se sbuciumă în zadar voind să susțină o stare de lucruri azi cu desevârșire anormală, ci se fac totodată de rușine servind fără de voie cauza română.

Causa română e atât de dreaptă și de potrivită cu interesele generale, încât nu poate nimeni s'o discute, fără-că să o servească și cei-ce o combat. O servesc adese-ori cu mai mult efect decât cei-ce o susțin, și e fără îndoială mai cu minte să servești cauza Românilor câștigându-ți simpatiile lor decât s'o servești făcându-ți dușmani între dâșii și dând arme contra prietenilor, pe cari îi ai în mijlocul lor.

Nu au Sașii nici un interes de a se pune în conflict cu Români, și nu se poate, ca dl deputat Fr. Pildner să fi exprimat în articolul din revista *„Die Zeit“* simțământul comun al conaționaliilor săi, care numai trăind în bună înțelegere cu Români pot să-și asigureze țigăna vieții pacifice.

Ioan Slavici.

Aniversarea încoronării Monarhului. Erf, în 8 Iunie n., s'au împlinit 33 de ani de la încoronarea Majestații Sale Monarhului nostru cu sfânta coroană ungară ca rege apostolic al Ungariei. Din incidentul zilei, toate foile maghiare scrise despre însemnătatea ei mare pentru nația maghiară și în multe locuri s'au arangeat din acest privilegiu și festivități școlare.

Am avut mult de zis și noi despre cele petrecute în țeara noastră în acel rest-timp de 33 ani de viață „constituțională“ ungurească. Le lăsăm însă patrioților netulburată bucuria — zilei.

Situația în Austria.

Vorbirea ministrului-president Körber în ședința de Mercuri a Reichsrathului este și azi obiect de viuă discuție în toate cercurile politice din Austria. Partidele germane și organele de publicitate ale acestora contemplează cu un fel de recunoștință urmările acestui eveniment de gravă importanță. Accentuează însă totodată și faptul, că fără de rezultat o să rămână și această năsuință a primului-ministru, de a îndupleca pe Cehi, în ultimele momente, la un nou mod de gândire și la salvarea constituționalismului.

Era de prevăzut însă momentul, că partidele din dreapta se vor dismembra, și un nou partid de guvern se va organiza. Asta s'a întâmplat. Nu poate însă guvernul să spera, că-și va crea un partid atât de tare, care să frângă obstrucția și să-l ajute a guvernarea în chip constituțional.

A doua zi, Joi, comitetul executiv al partidelor din dreapta au ținut o ședință, al cărei rezultat era așteptat cu interes deosebit în toate cercurile politice. Convingerea tuturor era, că dela hotărârea acestei ședințe depinde nu numai soarta parlamentului, dar chiar viitorul întregului imperiu austriac.

Și-au spus în ședință păreriile oratorilor tuturor partidelor. Germanii și Polonii au osândit atitudinea Cehilor; ear Slavii și feudații cehi au declarat, că ei nu vor lupta în contra obstrucției.

În urma acesteia era fapt, că e peste puținta a mai fină la un loc vechia majoritate în cameră. — Presidentul comitetului împaciutor, cavalerul de Jarovski, prin

cuvinte pline de serioșitate și-a luat „bun rămas“, în ședința ultimă, de la această majoritate, care a avut rol însemnat în lupta pentru constituție, dar care azi dispăre de la suprafață.

Prin aceasta s'a sfârșit acum și ultima încercare, de-a mai salva integritatea constituției statului austriac și situația lui politică într-un stadiu de nepererzută gravitate pentru popoarele ce-l constituiesc.

Sunt de deosebit interes și declarațiunile foilor austriace, cari se pronunță asupra vorbirii prim-ministrului Körber și cari, în deplin acord, scot în relief momentul, că prin vorbirea sa ministrul-president a voit să dea Reichsrathului, așa zicând, un ultimatum.

LĂMURIRILE.

În al doilea articol lămuritor (6 Iunie) eată ce scrie „autorizată“ dela Sibiu despre autorul seriei de articole asupra „Adevăratei ere noue“:

„Autorul anonim — profesează în ceea-ce privește trecutul nostru politic de 30 de ani încoace opiniuni pe cât de riscate pe atât de nedrepte. Pentru dînsul, viguroasele noastre lupte politice dela sfârșitul veacului trecut au fost: „când prea năvalnice, când prea ușurate, însă pururea prea puțin serioase...“

„Alunecând în chip regretabil pe această pară de judecată, și copilăroasă și escriv de preocupată, autorul anonim se arată atât de ușurel politicește, încât opinează că: „aceste lupte mai mult păgubitoare decât folositoare... aveau drept sfârșit „de cele mai de multe-ori mulțumirea intereselor individuale ale unei sau mai multor persoane deodată“; ear' aceste persoane lucrau „sub masca celui mai perfid naționalism“.

„Insuși poporul român e prezentat de autorul anonim ca „unilit până la dejosire și imbecil față cu tot ce se zice „împărătesc“...“

„Și așa mai departe, articolele „adevăratei ere noue“ n'au decât asemenea cuvinte pline de amarăciuni și vibrante de-o mână puțin serioasă și mai puțin justă față cu întreg trecutul nostru politic de 30 de ani încoace.

„Sunt atât de puțin obiective și atât de curioase aprecierile ce se fac în acele articole trecutul nostru politic, încât autorul lor pare a se arunca de-adreptul în prăpastia absurdității: de-a nu recunoaște adevărată virtute națională obștească în nici una din manifestațiile, acțiunile și evenimentele epocale ale întregii noastre vieți politice, începând cu revoluția lui Horia și terminând cu... recenta chestiune Iancu!“

Lăsăm ca cititorii să judece dacă „autorizații“ mai reveneau asupra acestor „prăpastii ale absurdității“ fără a-i lua noi la foarfecă.

Tot cititorii vor judeca, dacă am fost noi atât de aspri față de confrății sibiieni pentru-că publică asemenea aberațiuni, precum sunt—acum că i-am strins cu ușa—ei de aspri față de autorul cu a cărui prosă și-au împodobit coloanele aproape o săptămână întreagă, pe când dacă dela început judecau numai nițeluș, trebuiau să arunce la coș toate acele fleacuri.

Cu toate acestea, știți ce scrie «autorizata» la adresa noastră?

„... nu probează decât propria lor slăbiciune politică, darul lor nenorocit de a bălăcări într-o jalnică inerție națională“...

Noi slabi? Dar de cari anume fapte ale «autorizaților» se vorbește în lume? Ce planuri mănuitoare au ieșit din capul președii și a ginerilor săi? Noi «bălăcărăm» în inerție, ear voi plini de duh și acțiune?

Maș puneți strajă, gurei voastre, cel puțin când *lămuriiți*, că altfel numai între nevrozați o să vă socotească lumea.

Din România.

Bogațiile subsolului țării.

Într'un număr de lux al Revistei „Literatură și artă română“ apărut acum câteva zile în franțuzește și destinat expoziției din Paris, distinsul inginer de mine dl Alimăneșteanu publică un studiu de o importanță deosebită asupra bogățiilor miniere ascunse în subsolul nostru.

Studiul e destinat să arete capitaliștilor din străinătate, cât ar fi de productive capitalurile lor aplicându-le la noi în diferitele industrii miniere.

Cărbunele, sarea, ferul, euprul și în special petrolul sunt destinate să asigure întrebuințarea cea mai remuneratoare la capitaluri de sute de milioane.

„Jalnică inerție națională“.

În prim-articolul dela 6 Iunie grațiosul nostru confrate „autorizat“ din Sibiu au scris la adresa noastră că „bălăcărăm“ (stilul e omul!) „într-o jalnică inerție națională“.

În numărul dela 7 Iunie, între știrile marunte ale zilei, scriu însă:

„Congregația de primăvară a comitatului Sibiu s'a ținut astăzi, în sala mare din edificiul comitatului. Românii au fost slab reprezentați, fiind de față numai următorii: Dr. Vecerdea, Nicolau Ivan, Blaga, Florian, V. Tordășan, Dr. Leményi, P. Drăgici, E. Verzar și B. P. Harșan.“

Nici între acești puținii însă *nici unul* nu este dintre oamenii dlui Dr. Rațiu și din contră: patru sunt amici buni de ai noștri.

Cititorii să-și aducă apoi aminte, că ce luptă am dezvoltat noi Luni, după Dumineca Tomii, în congregația de primăvară a comitatului Arad, unde presidentul clubului nostru M. Velicu a împedecat ca guvernului să i-se voteze încredere unanimă ci în mijlocul protestului a peste 50 de Români, — și se învederează cine „bălăcărește într-o jalnică inerție națională“...

Intrebuințarea drumurilor de fier în timpul războiului.

De la Capetown până la Pretoria sunt 1600 de chilom. Generalii englezi au avut de transportat de alungul acestei enorme linii 221.000 de oameni, 40.000 dintr'înși au trebuit să fie transportați până în inima Transvaalului.

Sunt trei linii de drum de fier cu totul, reprezentând un total de 3000 chil., una plecând de la Capetown, a doua de la Port Elisabeth și a treia de la East London. Ele se termină: una la Bulawayo, celalalte la Johannesburg și Pretoria, cu ramificațiuni la Burban și spre Delagoa-Bai.

La începutul războiului, progresele Burilor și Africanerilor erau așa de mari, încât liniile de joncțiune De Aar-Nawpoort au fost distruse și legătura dintre linia East-London și cele două principale a fost un moment tăiată. În acest moment era imposibil la Cap de a se procura cărbuni din Africa de-Sud; toți cărbunii trebuiau aduși din Anglia.

Dar' Englezii trecuți și peste aceste dificultăți. Între luna Noemvrie 1899 și luna Februarie următoare, drumurile de fier au transportat 18000 de animale, 37000 de tone de aprovizionări, 70000 de oameni și 30000 cai. De la începutul anului până la 30 Aprilie ele transportară aproape 200.000 de oameni. Împreună cu caii, acesta reprezintă o circulație de 60000 de vagoane, s'a 500 de vagoane pe zi.

Liniile erau cu o singură cale, cu o pantă de aproape 5 c. m. pe metru pe un paianș de mai bine de 700 chilometri, dacă se ia de la Capetown. Stațiunile erau rare, și liniile de grăgiu asemenea. Așa lipsia pe o mare parte din parcurs. Trenurile trebuiau să-și aducă apa necesară. Se poate afirma că fără drumurile de fier războiul ar fi fost imposibil.

Dar' administrațiunea militară engleză a știut să tragă din ele tot profitul care se putea scoate, în puțin timp. Și aceasta a fost una din cauzele succeselor Englezilor.

Războiul buro-englez.

Spuneam, că prea se grăbesc Englezii cu bucuria lor despre biruința și triumful lor asupra eroismului Burilor. Războiul e terminat deja — spuneau dinși — și statele bure provinciei engleze sunt declarate pentru totdeauna.

Știrile mai noue cu totul altfel arată situația astăzi în Transvaal.

Luptă nouă se începe acum — zice bătrânul Krüger, — adevărata luptă pe moarte și viață. De pierdut Burii nu mai au ce pierde, zice, și dacă noue jertfe de sânge cauzează Angliei, asta numai un câștig poate să fie pentru ei. Acuma Burii se retrag între munți; Lydenburg va fi primul loc, unde vor tăbăci și unde luni de-a rândul își pot apăra pozițiile față de dușman. E zadarnică speranța Englezilor, că Burii vor depune armele. Să fie gata armata engleză — zice Krüger — să urce munții și să stărpească mil și mil, una după alta dintre Burii, căci până când 500 de Burii vor mai rămâne sub arme, războiul nu va fi sfârșit, până atunci sângele va curge pentru patria și pentru libertate.

Eată câteva din telegramele recente:

Londra, 8 Iunie. Corespondentul lui „Daily Express“ a avut o convorbire pe tren în Macbadarp cu presidentul Krüger și cu ministrul Reiz. Krüger i-a declarat, că „ocuparea Pretoriei nu însemnează de loc sfârșitul războiului. Burii sunt hotărâți să se lupte până la cel din urmă om. Englezii au străbătut, ce-i drept, în țeara noastră, dar' n'au cucerit-o încă. Guvernul meu lucrează neobosit și până-când numai 500 Burii ne mai rămân pe câmpul de luptă — noi nu capitulăm. Lupta abia acum s'a început și eu mă tem, că foarte mult sânge va curge încă dar de asta guvernul Britaniei este vinovat“.

Ultimele înfrângeri ale Englezilor.

Cu data 8 Iunie se anunță din Londra:

Telegramele din urmă raportează, că în ultimele două săptămâni armata engleză a suferit mai multe înfrângeri.

Anume: La Senekal Burii au bătut cumplit pe generalul Rundle, a cărui perder a fost: 40 morți și 150 greu răniți, însuși Rundle abia a scăpat cu fuga.

În lupta dela Lindley (la începutul lunii curente), după raportul englezilor căzut morți: 2 ofițeri și 12 soldați; greșniți 4 ofițeri și 25 soldați; ear prizonieri 4 companii cu 500 de oameni.

Și mai rău a pățit-o generalul Buller din a cărui armată Burii au prins 2 ofițeri și 40 soldați; ear generalul bur Dewet luat și el la goană, pricinuindu-i pește însemnate. — Tot asemenea a fost de Burii și generalul Warren, care nu cu mare greutate a putut să scape, ear nu cadă prins cu toată armata în mâinile Burilor.

Toate aceste știri dovedesc, că în Oранже, considerat acum ca pământ englez pacificat, — în multe locuri decurg lupte guerilă bine organizate, față de cari trupe engleze sunt impotente.

Eată, bună-oară, ce se telegrafiază din Londra, cu data 8 Iunie:

„Generalul Buller a căzut în câmpul de luptă, că nici nu se poate mișca de loc. A c'rut dela Burii armistițiu de câteva zile și, ca cererea să i-se împlinească, a dus în persoană la comandantul prem Botha. Resultatul întâlnirii a fost, că Englezii au trebuit să evacueze Uitenhage și să se retragă la Mount-Prospect. Se crede însă, că Englezii nici aici vor pute să reziste luptei guerilă a Burilor.“

Revoluție în China.

Pe zi ce trece, revoluția în China ia dimensiuni din ce în ce mai mari. Lupte sângeroase decurg între Boxeri și armată, cum și între trupele marilor puteri europene, ear au luat în apărare pe sudii lor împotriva orașele chineze. Armata chineză porunca împărătesei vedușe, pare să fi pusă pe partea rusească și astfel îndeosebi flota rusească e gata să străbată cu putere armată până în capitala Chinei.

Se zice, că împărăteasa e gata să părăsească Pekingul și să se retragă înăuntrul imperiului.

Într'aceste Rusia devine tot mai temerară și amenință să cucerească tot mai mult teren pe pământul chinez. Ear' această împregiurare câștigă atât de mult pe Englezii ocupata cu războiul din Africa, ear

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

Ain-Karima.

(Nuvelă arabă.)

Între podișul Terebinților și deșertul Hebronului, stătea pe coasta înclinată a unui munte satul Safar.

Era un sat sărac, o adunătură de colibe acoperite cu pământ bătut, ori niște bordece săpate în pământ c'o singură fereastră în vîrf, pe unde pătrundea lumina și esia fumul. Locuințele omenești, așa mici și pipernicite, fără nici o culoare, în-ât de aproape abia se puteau deosebi, ear din depărtare se ștergeau cu totul amestecându-se cu scobiturile muntelui, acest sat părea mai de grabă un cuib de rîndunele spânzurat de un colț de stîncă.

Jos, într-o vale îngustă strînsă în niște maluri înalte și petroase, un izvor își vărsa apa sa cristalină într-o teacă mică, așezată între doi smochini; apoi, strecurându-se printre lespezile de piatră, netezite de picioarele Felahilor, unde se scurgea printre nenumeratele șanțulețe și gropi din fundul văii, s'omănă cu niște filigrane

împrăștiate la întemplantare pe aceste plăci de pământ uscat și roș, căreia locuitorii din Safar li ziceau cu multă mândrie „grădinile“ lor.

Și în vreme ce sus satul zăcea în tăcere și pustiu, jos izvorul însuflețea cu răcoare și verdeața de prin prejurul lui adâncul văii.

Din zori, femeile eșind de prin murele și urtele lor bordece de pe munte, se coborau în vale, spre teica dela izvor.

Le auziai cîntînd, în vreme ce-și spălau rufele și însoțindu-și cîntecul cu șoptitul ritmic al ciocanelor de lemn, cu cari băteau rufele și vuetul acesta sonor, dar monoton, răsuna până departe în fundul văilor. Sau le vedeai umblînd printre arbori, sprintene și mlădioase ca niște păsărele, cu trupul strîns în rochiile lor albastre. Mănecele lor tăiate în colțuri fluturau în aer ca niște aripi, ear vîlurile lor albe, atîrnându-le peste șa, sclipiau prin frunzișul verde al arborilor ca niște fulgi mari de zăpadă.

Bărbații se coborau rare-ori în vale. Lor le plăcea mai mult muntele.

Se urcau pe piscuri cășărîndu-se pe stînci și zăreau ze gazele ori ca să ducă

la păscut pe potecile șerpuite și strîmte ale muntelui și sireagul lor de capre, care de jos părea o viață neagră ce străbătea tufșurile de ierburii.

Și așa de mare era influența naturii asupra acestor ființe primitive, încât femeile, cari steteau mai mult printre arborii grădinilor și prin prejurul izvorului, le ogindia frăgezimea și drăgălășia, în vreme ce bărbații, chipuri aspre, sălbatic, vorbe scurte, mișcări rare și domoale, aveau într'înși toată uscăciunea și sălbăcia muntelui.

Astfel, Felahii din Safar erau vestite prin frumusețea și blîndețea lor. Și când ele se duceau la Ierusalim cu coșurile pe cap să vîndă fructe, soldații turci puși de strajă la porți ca să ia dijma mărfurilor dela țărancile cari veniau să vîndă, erau bucuroși cu deosebire când vedeau că vin Safarienele.

Felahii din contră erau temuți prin toată împregiurimea, fără să se știe de ce, poate pentru-că trăiau nomazi și nu se plecaseră încă nici odată sub jugul guvernatorului. Ei nu vroiau să plătească dările, căci — ziceau ei, — n'auveau nici o avere și la epoca recrutării ei opuneau soldaților pașei o împotrivire mută, dar' îndărătnică, voină mai de grabă fuga sau schilodirea decât robia din casarmă.

II.

Ain-Karima se născuse într-o zi, mama ei spăla la izvor. Astfel că o zi maiu după nașă-sa, izvorul cel dela Ayun Karima. Apoi, cum pe măsură fata creștea, privirile i-se făceau din ce în ce mai dulci și mai lăcăde, i-se scrie pe ayun, „izvorul“ în ain, „lumina ochilor“ și astfel îi rămase numele de Ain-Karima „lumina cea dulce a ochilor“.

În tot satul Safar nu era fată cuminte nici mai frumoasă ca Ain-Karima.

Ea trăia într'un bordeu ticălos, fratele ei Abdul și cu bunicul său bătrîn orb și infirm.

În toate diminețile, înainte de răsărit soarelui, Abdul își mîna turma la munte. Aina umplea burdufurile cu apă, mergea în gură pânea și hrănia pe bătrîn, ale cărui mâini tremurau așa de tare, că nu putea nici măcar să-și ție bățul. Vorbiau orî între ei, dar' chipul bătrînului, — pămîntos și socrojit ca pânea pe care se scotea de sub cenușă — căpăta din când în când infățișarea omenească când simțea pe prin pregiurul lui. Și când ea se găsea iasă și să-l lase singur, gura lui se deschidea largă ca pentru a striga ceva tare și abia înțeles.

— Întoarce-mă cu fața spre soare.

ostilităților între aceste două puteri rivale în tot momentul să izbucnească într'un războiu și cu urmări groaznice neprevăzute.

Armatele acestor două puteri acum față în față înaintea Chinei. Ea ar voi ca singură să facă „rânduială” în China. Ea o și spune, că armatele are la hotarele întregii Chinei, și că e de prisos exercitiul armelor engleze. Aceasta însemna: Anglia poftescă să-și de alte treburi, căci Rusia singură să fie stăpâna situației.

Între asemenea împregiurări, abia poate aștepta o acțiune comună a marilor puteri, pentru a feri lumea de consecințele sale ar fi dezastruoasă și deosebi pentru micile state europene.

Dela Enciclopedia-Română cetire.

— UNA LA ZI. —

Jigăraiu, suc acru pe gât, o arsură, mâncări pipărate etc. Se combate cu bicarbonat de sodă (natriu) pe virulul.

Noutăți

Arad, 9 Iunie 1900.

causa sfințelor sărbători ale Rosaliilor, în anul proximal al foaiei noastre va apărea în Marți la amiază.

S. Sa Episcopul Goldiș, însoțit de vicarul V. Mangra și de protosincelul S. S. a plecat azi la Oradia-Mare, după cum se știe, va oficia în biserică; Luni va oficia la Ronear Marți va presida consistorul în care va preda apoi noului vicarjurisdicțiunea.

Tot azi, cu același tren, la orele 11 pleacă și corul Seminarului, care va

El îl ducea până la pragul ușii și el stătea jos, cu brațele încrucișate pe genunchii strînși și cu bărbia vîrîtă în genunchi: dar fruntea i-se ridica lumină și ca floarea de heliantă pe un et nemîncată, fața orbului urma să se ridice în cursul lui.

În vremea aceasta Ain-Karima culegea grădinița din vale lalele albastre și negri, apoi pleca la oraș împreună cu femeii din Safar, fiecare mergînd după alta, cu toate că drumul era larg. Așa se obișnuiseră ele prin cărările întinse ale munților.

Seara, cu panerul gol așezat pe cap, bătrînul din vînzare înodat în colțurile dintr'ei mîneci, cari îi băteau șoldurile, se întorcea în sat.

Bunicul, cu urechile ciulite, deosebia de departare pașul ușor al picioarelor și orbitele lui mîncate de oftalmie, de flacăra pravului de pușcă, se lăsau să strălucim lumina și se deschideru largi, ca niște prăpăstii la apropierea bătrînului; ear' când ea intra în bordeiu, se zicea întodeauna neschimbat:

— întorco-mă cu fața spre umbră.

și ghemuit într'un colț al bordeiului, făcea ridicată spre Ain-Karima, urma

cînta mîne și poimîne în Oradea și Rontau, precum și primul nostru redactor Russu Șirianu, care va raporta despre cele petrecute.

Sinodul episcopesc sêrbesc gr. or., după-cum s'nt informate foile maghiare, se va întruni în 17 Iunie n. la Carlevet. Între obiectele de dezbateri ale sinodului este pusă și cunoscuta afacere gravă dintre patriarhul Brancovic și episcopul Zvezanovic. Stăruința guvernului unguresc, de-a se regula pe cale pacifică contrastele dintre patriarhul și numitul episcop al Vêrșetului, — n'a avut re uitatul dorit.

Procesul de presă. Prea cuviosul arhimandrit al sfinții mănăstiri H. Bolrog, activul și inteligentul August Humsea, face cunoscut și ziarelor „Nagyvárad” și „Telegraful Român” că deoară cel'am calomniat! o să ne intenteze proces de presă. După Magdu, cine și poate urma altul?!

Nițică modestie! Confrății noștri și — bișent ne au prins cu două greșeli de tipar provenite din cauza corectorului, care grăbise Mercuri la maia și așa s'a strecurat în foaie (la „ultim cuvânt”) Boileanu în loc de Boileau și „pare” în loc de „par”.

Ce bucurie în pagodă și cu câtă satisfacție nu es dăruă autorul lui Berni Detre: eată productul marilor literați Chendi-Șirianu!

Va să zică: control sever asupra celor ce scriem, fie vorba chiar despre greșeli tipografice?!

Foarte bine. De cât în același număr al confrăților noștri sibieni, pe pag. I, găsim următoarea frază:

„Ne ar demoraliza și modestu școală politică ce acuma avem în bazele trecutului”.

Găsim apoi următoarea — nu știm cum să i zicem, că n'am voi să folosim cuvânt drastic:

„Că s'au găsit și la noi unii politicieni cari aveau principii negre — gabine (sic!) numai într'u — cât erau așa negri să vîneze după galbeni”.

Săguna — politician, Tilea însă bărbat de stat! Slavici vînea galbeni, Scurtu însă scrie din principiu și cu convingerea omului consumat în politică!

Dar să mergem mai departe. Găsim adevărat pe pag. I și prosa „presidentului și șefului” confrăților noștri sibieni: o telegramă adresată „doctorilor” fit ai repozatului D. Vajda, „la cari nașionea privește cu o nădejde, care să le servească de mîngăiere”.

Eată telegrama: Sincere condolițe pentru pierderea bunului părinte și zelosului soț de luptă. Dr. Rațiu”. Cum adevărat: repozatul a fost și părinte și soț de luptă intristaților sei fil, ori i-a fost soț de luptă și părinte d-rului Rațiu?

Când n'aveți alt merit literar de cât colaborearea la enciclopedia d-lui „Gelehrter”

cele mai mici mișcări ale ei, după-cum adineaori urma cursul soarelui.

Despre bătrîn se spunea că fusese un aprig vînzător de gazele; se mai povestea de asemenea istoria unui om găsit într'un desiș, după ce dispăruse de acasă de câteva zile, dar' al cărui cadavru fusese așa de hărtănit, așa de îmbucătășit, încât fusese cu neputință să se recunoască din ce murise. Bănuiră pe bătrînul vînzător cu pușca lui voche cu cremene, care nu-și greșea nici odată ținta. Și poate că oamenii aveau dreptate, căci la puțină vreme după aceea, el luă de nevastă pe văduva acestui om. Dar într'o seară bunicul Ainei nu se întoarse în sat. Îl căutară pretutindeni și îl găsiră în sîrșit, plin de sânge de sus până jos, într'o ripă. Nici odată nu s'a știut ce i-se întîmplase. Se zice că era vorba de o rîșburare de familie și că trupul lui era ciuruit de gloanțe, dar' el răspundea cu încăpăținare: „Asta imi vine de la Allah”.

Și cu teate că fiecare membru îi era schilodit, fiecare os găurit, el nu se lăsa totuși de vînzătoare.

(Va urma.)

Diaconovich, ear „presidentul și șeful” voștru nu știe stiliza clar nici o telegramă de condolență, măcar că nu-l vedem slova de cât când condolează, nițică modestie ar ave loc în redacția voastră!

Vaca de muls. Am arătat anul trecut sumele enorme ce au luat desinteresat fil ai bisericii ortodoxe române d-nii Gall și Dr. Babeș drept onorariu pentru purtarea proceselor de despărțire.

Cu câtă ușurință s'au pornit aceste procese, se vede acum și din faptele recente: mai zilele trecute au fost obligați timșorenii să plătească aproape 10.000 fl. Sêrbilor, ear acum ziarele budapestane aduc știri, că mitropolitul Mețianu, ca șef al bisericii ortodoxe române, a fost obligat să plătească 2300 coroane spesa de proces, pierzînd earăst un proces față de patriarhul sêrb Brankovits...

Oare cînd va găsi dl Babeș (seniorul) documentele pe cari le caută de vre-o 24 ani pentru a dovedi că noi avem drept în chestia despărțitor? Desigur, a demisionat din sinodul aradan numai să n'avem privilegiu să-l întrebăm față în față.

Socialistul român, care a luat parte la congresul socialist dela Brașov, se numește Ioan Fotoșan. Patria lui mai restrînsă este Brașovul și după cum ni-se asigură, în congresul dela Brașov el umbra cu „Tribuna” în mîna, arădînd tuturor publicațiunea în care organul dinastiei Sibieni îl declară pe socialist (și pe naturalist) singurii în drept a conduce popoarele. S'au și făcut mari ovațiuni la adresa veneratului president din Sibiu.

Congrua catolică. Comisiunea centrală pentru congrua catolică va ține Luni, în 11 l. c. n., o nouă ședință plenară cu următoarea ordine de zi: alegerea unei subcomisiuni de 15 membri pentru censurarea fasciunilor privitoare la venitele bunurilor mai mari bisericești; raportul referentului central despre rezultatele statorite de cele cinci secțiuni instituite pentru examinarea conscripțiunilor relative la venitele bunurilor preoțești.

Premii școlare. Atragem atențiunea celor ce sî cavine asupra editurii „Biblioteca noastră” de E. Hodoș în Caransebeș, ca cea mai potrivită bibliotecă pentru premii, cu atât mai ales, căci ea premii se vinde cu preț scăzut. Să afiă de vînzare la autorul Enea Hodoș, profesor în Caransebeș.

Nou rector la universitatea din Budapesta. El s'a făcut alegerea noului rector pentru anul școlar 1900/901 la universitatea din Budapesta. A fost ales Dr. Rupaics Raimund, profesor la facultatea teologică cu 15 voturi față de Dr. Kisfaludy A. Bêla, care primise numai un vot. Noul rector de naștere e din Milano și în vîrstă abia de 45 ani.

Explosie de gaz la universitatea din Budapesta s'a întîmplat Joi, în 7 Iunie într'o cameră, unde țeaua gazului aerian fusese deschisă. Un servitor de cancelarie a aprins anume un chibrit și dedată întreaga cameră, în urma unei puternice detonături s'a prefăcut într'o mare de flăcări, în care și el, nenorocitul, a căzut arzînd la pămînt. În urm' exploziunii, toate ferestrele și un întreg părete s'au prăbușit cu un șgomot teribil. Nenorocitul servitor a fost dus la spital într'o stare desperată.

Un rege greu bolnav. De multă vreme regele Otto al Bavariei zace greu bolnav atât trupește, cât și sufletește în Fürstenried. Nici medicii din giurul lui nu pot să constate adevărata boală ca-l mistue. Acum, după cum se anunță din München, principiele regent Luipold a chemat la patul regelui bolnav, și pe celebrul profesor Leube, caruia asemenea mai multe zile îi va trebui, până să-și poată spune și el părerea asupra boalei.

Un falit arestat. Din Oradea marșe se telegrafază, că companișii Lux și Löwy, mari negustori de lemne, la dispoziția tribunalului de-acolo au fost arestați pentru faliment fraudulos. Passivele se urcă la suma de 120.000 florenți.

Panamistișii robi ai oficiului de dare din Arad, Bacs Nándor, Scheinberger Moritz și Király Géza, au fost eri transportați din temnița Aradului la temnița din Vaj. — Probabil pentru schimbarea aerului.

Copiștii inspectorilor reg. de școale la ministrul. Joia trecută o deputațiune de trei s'a presintat la ministrul de culte Wlasics cu un lung memoriu, în care se cuprind cereri de îmbunătățirea stării materiale a copiștilor aplicați pe lângă inspectorii regești de școale din țeară. Oratorul deputațiunii a rugat pe ministrul, ca de aci încolo dintre copii să numească pe ajutorii de inspectorii, și'n acest chip să fie și dîșit puși în l-a clasă de salarizare și să primească și ei adaus personal. — Ministrul li-a promis tot concursul posibil, pentru a le ameliora starea materială.

Iubileni de 500 ani al universității din Cracovia. Joia trecută s'a serbat cu mare pompă iubileul de 500 ani dela întemeierea sa universitatea polonă din Cracovia. Ea fost fundată de regele polon Cazimir-cel-Mare la anul 1364, va să zică cu 3 ani înainte de ce Ludovic-cel-Mare a întemeiat la Cinci-Biserici (în 1367) prima universitate ungurescă. La sêrbarea de alaltăeri întregul orașul a avut o față sêrbătorească și au luat parte la ea rectorii universitari și bărbați de știință din toate părțile Europei.

Regele Belgiei în Gastein. Regele Leopold al Belgiei a sosit eri incognito la Gastein și a descins în hotelul „Austria.” În 18 l. c. regele va primi acolo și visita fiicei sale Stefania măritată Lónyay, care împreună cu soțul său vor petrece opt zile în giurul regelui.

Dr. Liviu Tămășdan anunță că și-a deschis cancelaria advocațională în strada Zrinyi Nr. 3.

Pentru institutul de credit și economii „Ardeleana” în Oraștie se caută

un concepist advocațional cu dreptul a pute fi indus la camera advocațională.

Cei cari ofer posibilitatea a pute servi timp mai îndelungat — sunt preferiți și pot ave șanse să fie suscepuți cu drept de pensiuine.

Ofertele sunt a se adresa către direcțiunea institutului.

Med. Univ. Dr. Romulus L. Crăciun, specialist în boalele interne, Karlsbad, Alte Wiese „Strauss”. Consultațiunii din 1 Maiu — 15 Octomvrie.

Practicant apotecar cu 6 clase gimnasiale se primește sub condițiuni favorabile; a se adresa la administrația foii noastre.

Se caută o calfă pentru prăvălia dlui Artemiu Balas în Boicza lângă Deva. Se cere să fie român, în etate de 18—24 ani și se preferă cari cunosc bine negoțul de Băcănie, Coloniale, Galanterie, confecțiuni de bărbați, precum și ferăria.

Deasemeni și un învățăcel, să fie român de familie bună și cu cunoștințe de carte.

Doritorii de a ocupa aceste locuri să se adreseze la firma de sus.

De necrezut! Mir de mulțumiri și scrisori de recunoștință adevărate, că „Fluidul Elsa” de Feller s'a dovedit ca cel mai bun la toate boalele, chiar și la acelea unde alte medicamente nu vindecă. Cu deosebiră vindecă frigurile, podagra, reuma, dureri de piept cap și de dinți, junghieri, șgăriuri, dureri de stomach, de ochi etc., iute și la sigur. 12 flacoane costă 5 coroane franco. Singurul producător e Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Nr. 135, comitatul Agram. La nici o familie să nu lipsească acest mijloc escelent, examinat de oficiul sanitar și găsit de cel mai bun mijloc, pe care ori-cine de-l folosește odată, pentru efectul său din toate punctele de vedere, îl va folosi permanent.

Orb am fost deja, și numai „Fluidul Elsa” de Feller mi-a salvat lumina ochilor”, — scrie Szűcs Péter din Budapesta Felső-rakpart 9.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu. Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se scotese în coroane și după 50 chilogramme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 chilogramme).

Prețurile dela 10 Iunie n. In Arad:

Grâul cel mai bun	cor. 7.32—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Săcară	5.60—5.80.
Orz	5.50—5.60.
Ovăș	4.60—4.80.

Cursul pieții din Arad.

Hârtie-monetă română	Cump. f. 9.48	vând	9.52
Lire turcești			
Imperiali (15 R. aur)	18.90		19.—
Ruble rusești 100 k	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.63
Napoleon-d'or	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

Spirit:

25 Aprilie

Spirit rafinat; cu toptanu	115.—
" " cu micu	118.—
" brut cu toptanu	113.—
" " cu mic	116.—

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	
bétrâni 380—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
tineri 320—390 "	55—56. " " "
" 250—320 "	54—55 " " "
" până 250 "	54—56 " " "
mijlocii 240—260 "	" " "

„Foia Pedagogică“, ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are în Nr. 5 (din Maiu) următorul cuprins:

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare). — Modele de lecțiuni: Cumpenele și Cântarul, Două lecțiuni din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Aprecieri importante la dotația și poziția actuală a învățatorului român, de Iosif Velcean, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an: 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor noștri.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primeste spre executare:

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Ori-ce tipărituri.
Invitări la nunți,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

„Economia națională“, revistă economică, statistică și financiară, apare lunar în București (anul XXIV). Fondator și director: Dl Petre S. Aurelian, membru Academiei. Nr. 4 din luna Aprilie 1900 are următorul sumar: P. G. Cantilli: Chestia Porților de fer. — St. Romanescu: Contribuțiunile la istoria datoriei publice române de la 1850—1900. — V. I. Radu: De ce nu îmbrățișează Românii comerțul. — : Chestia terebentinei. — Critici și referate: Idei fundamentale în Economia politică în o nouă teorie sociologică, de Ioan Socaciu, profesor. Expunerea pe scurt a principiilor fundamentale ale Istoriei de A. D. Xenopol.

„Noua Revistă Română“, pentru politică, literatură, știință și artă, a apărut Nr. 9 de la 1 Maiu cu următorul cuprins:

— Vechile partide și noile grupări politice II. Partidul conservator. — V. R. Piekarsky, Universitățile populare. I. Aureliu Candrea: Elementele române în limbile slavice; Okonski: — El și Ea. (nuvelă). Zamfir C. Arbore: Românii, întemnițați ai civilizațiunii în Rusia. — Colonel P. V. Năsturel: Contribuțiunile la Istoria Bucureștilor; C. Crupenski: „Amintirile“ Regelui României.

I. A. Candrea-Hencht: Cours complet de grammaire roumaine; C. Xenii: Opiniunea publică; Stefan Braborescu: Din romanul unei vieți (nuvele); Simeon Fl. Marian: Poesii populare despre Avram Iancu.

O privire asupra literaturii ruse din școlul al nouă-spre zecelea, de Gh. Madan. — Aprecierile presei străine asupra pescăriilor. — Viitorul Ungariei pe temelul unei noue plasări naționale. — Pictorul Murkacsy. — Procesele „Tribunei“ pentru Avram Iancu. — O nouă crasă.

Profil bizantin (poesia) de D. Circumstanțe atenuante, de I. D. Lume și poet (poesia) de Ioan Loni (poesia) de Eug. Stefănescu. — din popor (vorba „Iedeș“) de C. I. rin. — Severin. — Tristia (poesia) de fireșcu.

In atențiunea domnilor învățatori români. Aducem la cunoștința domnilor învățatori de la școlile populare, că Inaltul minister reg. de culte și instrucțiune publică datul de 26 Martie 1900 Nr. 1070 a aprobat manualul „Ghid pentru școlile populare întocmit pe baza planului ministerial de instrucțiune primă pentru clasele III de Vasilie Goldiș, profes. gimn.

In legătură cu aceasta se pe domni învățatori, că tocmai a esit de sub tipar și partea a doua a Geografia dlui Vasilie Goldiș.

Ambele părți se pot procura la Librăria editoare Ciurcu în Brașov, precum și de la toate librăriile patrie.

Carte de citire Ministerul de instrucțiune publică reg. ung. prin pațiunea de la 14 Ianuarie 1900. Nr. 5276/1899 a aprobat pentru școlile populare cartea: „A treia carte de citire pentru copii și copilele din anul al 4-lea de școală, întocmită de m. prietini ai școlii.

Se poate procura de la Librăria editoare Ciurcu în Brașov, precum și de la librăriile din patrie, cu prețul de 1 coroană 30 fl.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

- 1.) „Amic Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — — „ 1.— ”
- 2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80 ”
- 4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ 2.— ”
- 5.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtendorf, de T. Păcățeanu — prețul — — — — — „ 4.— ”
- 6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2.50 ”
- 7.) „Răsboiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Răsboiului „ 1.20 ”
Prețul „Coroanei“ — — — — — „ 1.60 ”
- 8.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.— ”
- 9.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul — — — — — „ 1.— ”
- 10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3.60 ”
- 11.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1.60 ”
- 12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.— ”
- 13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1.50 ”
- 14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — — — — — „ 1.20 ”
- 15.) „Liturgia Stulul Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase priesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comanda să se mai adauge de fle-care op 10 fileri spese postale.